

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 180/2020-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Kaščákom, Horná 90/35, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom súdneho exekútora JUDr. Michala Kešeľaka, Mlynská 2, Spišská Nová Ves, v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 1 EX 352/2000 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom súdneho exekútora JUDr. Michala Kešeľaka, Mlynská 2, Spišská Nová Ves, v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 1 EX 352/2000 p o r u š e n é b o l i .

2. Súdnemu exekútorovi JUDr. Michalovi Kešeľakovi, Mlynská 2, Spišská Nová Ves, p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 1 EX 352/2000 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré mu je súdny exekútor JUDr. Michal Kešeľak, Mlynská 2, Spišská Nová Ves, p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Súdny exekútor JUDr. Michal Kešeľak, Mlynská 2, Spišská Nová Ves, j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 352,26 € (slovom tristo päťdesiatdva eur a dvadsaťšesť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ľubomíra Kaščáka, Horná 90/35, Banská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 180/2020-11 z 13. mája 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Kaščákom, Horná 90/35, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom súdneho exekútora JUDr. Michala Kešeľaka, exekútorský úrad, Mlynská 2,

Spišská Nová Ves (ďalej aj „súdny exekútor“), v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 1 EX 352/2000 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že [REDAKOVANÉ] ako oprávnená v exekučnom konaní podala 23. júna 2000 proti sťažovateľovi na exekútorskom úrade JUDr. Michala Kešel'aka (sp. zn. 1 EX 352/2000) návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie sumy 637,32 eur s príslušenstvom a trov exekúcie. Návrh bol podaný na základe exekučného titulu, ktorým bol rozsudok Okresného súdu Poprad sp. zn. P 316/1994 z 23. októbra 1998 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 21/1999 z 18. marca 1999.

2.1 Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti uvádza, že „V exekučnej veci EX 352/2000 naposledy rozhodoval súd o zamietnutí návrhu súdneho exekútora na priznanie trov exekúcie a to uznesením sp. zn. 1Er/512/2000 zo dňa 22.2.2012. Od tejto doby nebol povinnému doručený žiadny doklad súdneho exekútora ani rozhodnutie súdu v exekučnom konaní. Na základe uvedenej exekúcie je zapísaná aj poznámka v katastri nehnuteľností v [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na spoluvlastnícky podiel 1/2 , ktorý má povinný na rodinnom dome [REDAKOVANÉ], postavený na pozemku parcela [REDAKOVANÉ], zastavané plochy a nádvoria, ktorej zápis poznámky naďalej trvá.“.

2.2 Sťažovateľ ďalej zdôrazňuje, že „... podal sťažnosť na priedahy v exekučnom konaní predsedovi Okresného súdu v Kežmarku. Podľa vyjadrenia predsedníčky súdu zo dňa 4.4.2016 súd nie je oprávnený zasahovať do činnosti súdneho exekútora v exekučnom konaní okrem taxatívne vymedzených oprávnení ustanovených v exekučnom poriadku. Po prešetrení súdnych spisov vedených na tunajšom súde pod sp. zn. 1Er 512/2000 (EX 352/2000) a sp. zn. 8Er/45/2010 (EX 26/2010) predsedníčka súdu nezistila, že by v týchto exekučných konaniach toho času prebiehali súdne konania a preto žiadosti o preskúmanie postupu súdnych exekútorov v exekučných konaniach vyhovieť nemôže.“.

2.3 Taktiež poukázal na okolnosť, že „... adresoval Ministerstvu spravodlivosti žiadosť o preskúmanie postupu Slovenskej exekútorskej komory dňa 26.4.2019. Dňa 19.6.2019 bolo právnenému zástupcovi sťažovateľa doručené upovedomenie o výsledku prešetrenia vybavenia sťažnosti. Ministerstvo spravodlivosti konštatovalo, že komora

nevybavila sťažnosť sťažovateľa riadne a včas, keďže v časti smerujúcej proti JUDr. Kešľakovi túto neprešetrila vôbec a sťažovateľa neupovedomila o spôsobe vybavenia sťažnosti. Ministerstvo spravodlivosti na základe vlastného šetrenia a previerky exekučného spisu dospelo k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je opodstatnená, keďže exekútor je bezdôvodne nečinný od februára 2012 a nerešpektuje právne závery rozhodnutí príslušných súdov vydaných v tomto konaní o tom, že nie sú dané zákonné predpoklady na rozhodovanie o trovách exekúcie. Podľa názoru ministerstva, namietaný postup exekútora napĺňa znaky disciplinárneho previnenia v zmysle § 220 ods. 1 Exekučného poriadku. Z tohto dôvodu bude vec predložená ministrovi spravodlivosti s odporúčaním na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania proti exekútorovi.“.

3. Sťažovateľ sa v podanej ústavnej sťažnosti domáha vyslovenia porušenia svojich označených práv na tom skutkovom základe, že „Okresnému súdu v Kežmarku bolo dňa 18.11.2004 doručené podanie súdneho exekútora v ktorom oprávnená netrvala na exekúcii, nakoľko povinný vyrovnal pohľadávku s príslušenstvom a súdny exekútor navrhol exekúciu zastaviť. Súd napriek splneniu povinnosti povinným exekučné konanie nezastavil, ale návrh exekútora zamietol, keďže oprávnená výslovne nedeklarovala, že žiada o zastavenie exekúcie. Dňa 24.11.2011 bola exekútorovi doručená výzva na vyjadrenie, či trvá na svojej žiadosti, aby súd rozhodoval o trovách exekúcie, exekútor listom oznámil súdu, že trvá na tomto rozhodnutí. Súd návrh súdneho exekútora zamietol, argumentujúc tým, že nerozhodol o zastavení exekúcie a preto nie je dôvodné rozhodovať ani o trovách exekúcie. Uznesenie súdu o zamietnutí trov exekúcie bolo vydané dňa 22.2.2012. Od tohto dátumu súdny exekútor vo veci nevykonal žiadne kroky a od toho času je bezdôvodne nečinný. Z uvedeného vyplýva, že exekučné konanie fakticky bezdôvodne trvá od 18.11.2004 doposiaľ a to napriek tomu, že povinný v exekúcii svoju povinnosť dávno splnil. Súdny exekútor blokuje nehnuteľný majetok povinného zápisom poznámky na [REDACTED], [REDACTED]. Povinnému týmto vzniká škoda, pretože predmetnú nehnuteľnosť nemôže poskytnúť ako záloh peňažnému ústavu pri zabezpečení pohľadávky zo zmluvy o úvere. Rovnako nie je oprávnený voľne s touto nehnuteľnosťou nakladať, keďže vyznačená poznámka o vedenom exekučnom konaní spôsobuje prerušenie katastrálneho konania (Správa katastra [REDACTED] zo dňa 17.1.2011).“.

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa... na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bezdôvodne nečinným postupom exekútora JUDr. Michala Kešel'aka v exekučnom konaní sp. zn. 1 EX 352/2000 porušené bolo.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 Eur... ktoré je súdny exekútor JUDr. Michal Kešel'ak povinný zaplatiť...

3. Súdny exekútor JUDr. Michal Kešel'ak je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 307,75 Eur.“

II.

Vyjadrenie odporcu a replika sťažovateľa

5. Ústavný súd 11. júna 2020 a urgenciou z 30. septembra 2020 vyzval súdneho exekútora na vyjadrenie k podanej ústavnej sťažnosti. Súdny exekútor vo svojom vyjadrení z 1. októbra 2020 v podstatnom uviedol:

„V exekučnom konaní EX 352/2000 vydal Okresný súd Kežmarok poverenie na vykonanie exekúcie na základe exekučného titulu č.k. : 3Co 21/99, zo dňa 18.3.1999, dňa 23.10.2000 pod číslom konania Er 512/00 na vymoženie uloženej povinnosti 19.200.- Sk.

Upovedomenie o začatí exekúcie exekútor vydal 2.11.2000, ktoré povinný prevzal 7.11.2000, dňa 30.11.2000 povinný predložil námietky voči exekúcii, ktoré boli postúpené Okresnému súdu Kežmarok na rozhodnutie. Uznesením zo dňa 14.2.2011 súd námietky zamietol, voči uzneseniu podal povinný odvolanie, ktoré Krajský súd svojím uznesením 2CoE/27/2011, zo dňa 29.4.2011 vrátil vec súdu prvého stupňa v časti výroku o zamietnutí námietok.

Okresný súd Kežmarok uznesením 1Er 512/2000-84, zo dňa 13.5.2011 námietky povinného zamietol.

V exekučnom konaní neboli doposiaľ uhradené trovy exekúcie v exekučnom konaní. Blokácia nehnuteľnosti naďalej trvá, nakoľko súdny exekútor naďalej nedisponuje svojim

spisom. Na Okresný úrad katastrálny odbor Kežmarok, bolo doručené Upovedomenie o začatí exekúcie, čo má informatívny charakter.

Okresný súd Kežmarok vrátil spisový materiál v roku 2019, a ten bol následne zaslaný na Ministerstvo spravodlivosti SR, ktorý ho postúpil Slovenskej komore exekútorov. Mám za to, že aj povinný svojimi podaniami, prispel k preťahom exekučného konania. Cieľom podaní bolo vyhýbanie sa uhradenia exekučných trov. V Upovedomení o začatí exekúcie bol riadne poučený o svojich povinnostiach, v ktorom boli vyčíslené aj trovy exekúcie v zmysle § 195 Exekučného poriadku. K uhradeniu vymáhanej sumy došlo počas exekučného konania. Podľa Uznesenia Okresného súdu 1Er 512/2000, zo dňa 14.02.2001 povinný začal splácať dlžnú sumu v roku 2001 do roku 2004. V zmysle zákona č. 233/1995 Z.z. možno exekučné konanie ukončiť vymožením, prípadne zastavením konania. Ani jedna z podmienok splnená nebola, a preto exekučné konanie naďalej trvá. Povinný nedisponoval v namietanom období primeraným majetkom, ktorý by uspokojil trovy exekučného konania. Z uvedeného mám za to, že konaním exekútora neboli porušené základné ľudské práva povinného.“

5.1 V doplnení svojho vyjadrenia z 24. novembra 2020 súdny exekútor uviedol, že „K speňaženiu nehnuteľného majetku povinného nedošlo z dôvodu, že predmetom exekučného konania sú trovy exekúcie vo výške cca 190,00 € s DPH. Náklady spojené s realizáciou tohto spôsobu výkonu exekúcie by boli neprimerané vymáhanej čiastke. Teda súdny exekútor prihliadal na zostatok dlžnej sumy a na náklady, ktoré by musel uhradiť povinný, čím by došlo k navýšeniu trov exekúcie.

Upovedomenie o začatí exekúcie bolo vydané v roku 2000, ktoré si povinný prevzal, voči upovedomeniu podal námietky a v roku 2001 začal svoju povinnosť plniť priamo oprávnenej, do rozhodnutia o námietkach si svoju povinnosť splnil, avšak mám za to, že cieľom povinného bolo vyhnúť sa úhrade trov exekúcie, ako aj cielené preťahovanie exekučného konania, na čo dopláca súdny exekútor, ktorý v konečnom dôsledku je potrestaný pre nečinnosť a uhradí viac ako je pôvodná istina, povinný si svoju povinnosť mohol splniť dobrovoľne bez akéhokoľvek zásahu súdneho exekútora do jeho práv

Slovenská komora exekútorov uznala disciplinárne obvineného za vinného pre nečinnosť.“

5.2 V doplnení svojho vyjadrenia z 27. novembra 2020 súdny exekútor dodal, že «Podľa názoru súdneho exekútora zo strany povinného ide o cielené atakovanie exekučného konania, čím došlo k prietahom v konaní zo strany súdneho exekútora. Povinný neustále podával podania, ktorými vznikli prietahy v konaní (trestné oznámenie, ústavná sťažnosť v roku 2018, o ktorej už bolo rozhodnuté, sťažnosť na slovenskú komoru exekútorov, v roku 2016). V uvedených konaniach už raz bolo rozhodnuté v prospech súdneho exekútora. To však povinný nerešpektoval a podal ďalšie sťažnosti v tej istej veci. Podľa rozhodnutia slovenskej komory exekútorov je zrejmé, že povinný podáva voči všetkým exekučným konaniam cielené sťažnosti.

Zároveň chcem poukázať, že okresný súd o námietkach rozhodoval vyše 10 rokov nie vinou nečinnosti súdneho exekútora, ale zmätočnými podaniami účastníkov konania. Je zrejmé, že si povinný svoju povinnosť splnil počas exekučného konania, a teda súdny exekútor má nárok na trovy exekúcie v plnej výške. Nakoľko bolo zrejmé, že povinný pri akomkoľvek úkone súdneho exekútora bude podávať sťažnosti, posúdil vec a požiadal o rozhodnutie o trovách exekúcie, jeho podania okresný súd zamietol.

Z hore uvedených dôvodov mám za to, že právo povinného na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle Ústavy SR porušené nebolo. Povinný si svoju povinnosť nesplnil, nerešpektoval rozhodnutia súdu a domáha sa uhradenia všetkých svojich podaní od súdneho exekútora, čo mám za cielené konanie proti súdnemu exekútorovi. Je zrejmé, že ide o konanie z úmyslom vytvoriť domnienku, že súdny exekútor koná protiprávne. Povinný od roku 2000 si je vedomý, že na liste vlastníctva má vyznačenú poznámku v prospech oprávnenej, mohol uhradiť trovy exekúcie. Zároveň chcem poukázať, že na Liste vlastníctva je len informatívna poznámka (zákon č. 162/1995 § 5 ods. 3 „Poznámka je úkon okresného úradu, ktorý je určený na vyznačenie skutočností alebo pomeru vzťahujúceho sa na nehnuteľnosti alebo na osobu a ktorý nemá vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam“), čo nebráni vykonať záložné právo iným subjektom, teda právo povinného nakladať s nehnuteľnosťou zo strany súdneho exekútora porušené nebolo (v iných exekučných konaniach kataster Kežmarok bez akýchkoľvek pohnútok vykonal prepis nehnuteľnosti bez vyznačenia našej poznámky na iného vlastníka, čím spôsobil zánik poznámky na liste vlastníctva).

Z uvedených skutočností sa javí, že súdny exekútor má povinnému uhradiť aj úver, nakoľko v sťažnosti uvádza sumu 4000,00 € a trovy právneho zastúpenia, ktoré si spôsobil sám svojim rozhodnutím, že v konaniach ho bude zastupovať.

Týmto navrhujem, aby Ústavný súd zamietol sťažnosť povinného ako neopodstatnenú a nepriznal mu finančné zadosťučinenie v rozsahu v akom to vo svojom podaní žiada.

Zároveň poukazujem, že Slovenská komora exekútorov rozhodnutím zo dňa 09.09.2020 potrestala súdneho exekútora za nečinnosť v danej veci a preto nie je možné ho potrestať znova.

Po doručení rozhodnutia Ústavného súdu súdny exekútor bude pokračovať výkonom exekučného konania za cieľom uhradenia trov exekúcie.».

6. Ústavný súd listom z 15. októbra 2020 zaslal právnenému zástupcovi sťažovateľa vyjadrenie súdneho exekútora na vedomie s možnosťou zaujatia stanoviska. Právny zástupca sťažovateľa poskytol ústavnému súdu písomné vyjadrenie z 26. októbra 2020, v ktorom uviedol:

„Súdny exekútor podal vyjadrenie zo dňa 1.10.2020 v ktorom uviedol, že v exekučnom konaní neboli doposiaľ zaplatené trovy exekúcie a preto exekúcia naďalej trvá. Povinný podľa názoru súdneho exekútora prispel k priesťahom v konaní tým, že podal podania a vyhýbal sa tak zaplateniu exekučných trov.

Poverenie na vykonanie exekúcie bolo vydané Okresným súdom Kežmarok dňa 23.10.2000. Povinný podal proti upovedomeniu o začatí exekúcie námietky, ktoré exekútor postúpil 15.12.2000 súdu za účelom rozhodnutia. O námietkach povinného bolo rozhodnuté uznesením súdu až 13.5.2011, ktorým boli námietky zamietnuté. Súdny exekútor sa dňa 7.10.2003 od oprávnenej dozvedel, že povinný zaplatil celé dlžné výživné. Súdny exekútor podal dňa 9.11.2004 súdu návrh na zastavenie exekúcie. Súd o návrhu exekútora na zastavenie exekúcie a priznaní trov exekúcie rozhodol dňa 22.2.2012 tak, že návrh zamietol.

Rozhodnutie bolo súdnemu exekútorovi doručené 27.2.2012. Súdny exekútor od uvedenej doby nevykonal žiadny úkon. Jeho tvrdenie, že povinný nezaplatil doposiaľ trovy exekúcie je účelové, pretože trovy exekúcie súdny exekútor nevyčíslil a od povinného nepožadoval.

Z vyššie uvedenej chronológie nesporne vyplýva, že prietahy v konaní zapríčinil výlučne súdny exekútor svojou nečinnosťou, čo potvrdilo aj Ministerstvo spravodlivosti SR v odpovedi na sťažnosť zo dňa 19.6.2019 podanú povinným. Využitie práva povinného podať sťažnosť na nečinnosť súdneho exekútora nemožno považovať za prietahy v konaní a rovnako tak ani podanie námietok proti upovedomeniu o začatí exekúcie. Prietahy v konaní povinný nezavinil a to ani čiastočne. Niekoľkoročné prietahy v konaní boli zapríčinené súdnym exekútorom a exekučným súdom, ktorý oneskorene rozhodol o podaných námietkach.“

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa § 122 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť môže podať osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejedaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, rovnako tak aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote v ich všeobecnom poňatí je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy, obdobne tak aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne a iné konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu (vo všeobecnom poňatí rozhodnutia orgánu verejnej moci), pretože jeho predĺžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

14. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už viackrát vyslovil, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (III. ÚS 15/03, III. ÚS 229/04), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04, III. ÚS 229/04), pričom ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných prietáhov nevyníma. Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 15/03, III. ÚS 229/04, III. ÚS 125/07), pričom ústavný súd už viac ráz akcentoval požiadavku na rýchly a efektívny postup pri rozhodovaní v rámci konania týkajúceho sa núteného výkonu rozhodnutia, ktoré je vzhľadom na jeho charakter a účel potrebné posudzovať ešte dôraznejšie ako v konaní „o práve samom“, ktoré mu predchádzalo (III. ÚS 15/03, III. ÚS 125/07). Nedôsledným a prietahmi sa vyznačujúcim postupom v tomto type konania je priamo ohrozovaná vymožitelnosť už právoplatne priznaného práva oprávneného.

15. Prietahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplývať, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu. Orgánom, ktorému možno pričítať neprípustnú pasivitu alebo iné prietahy v exekučnom konaní, nemusí byť len súd,

ale podľa povahy veci a namietaného postupu aj exekútor, ktorý má také postavenie vzhľadom na úpravu podľa § 2 ods. 1 a § 3 Exekučného poriadku.

16. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu, resp. orgánu verejnej moci (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04). Teda záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno formulovať vždy s ohľadom na faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s ohľadom na okolnosti prípadu ide o prietahy neodôvodnené, t. j. či sú pričítateľné súdu, resp. orgánu verejnej moci. Toto právo totiž nie je dotknuté, ak sú prietahy spôsobené výlučne konaním účastníka, prípadne ak ide o vec, keď dĺžka konania zodpovedá jej zložitosti. V takých prípadoch trvanie konania istú dobu spravidla nie je nedôvodné a potreba zásahu ústavného súdu nie je daná. V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa [Comingersoll S.A. (Veľká komora), Sürmeli proti Nemecku (Veľká komora), Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, rovnako tak aj I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07].

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

IV.1 Právna a faktická zložitosť veci

17. Z obsahu prijatej ústavnej sťažnosti vyplýva, že [REDAKOVANÉ] ako oprávnená podala súdному exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie a vymoženie sumy 637,32 € s príslušenstvom proti sťažovateľovi ako povinnému. Predmetný návrh bol podaný na základe exekučného titulu – rozsudku Okresného súdu Poprad sp. zn. P 316/1994 z 23. októbra 1998 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 21/1999 z 18. marca 1999.

17.1 Ústavný súd zásadne konštatuje, že exekučné konanie spravidla treba považovať za konanie po právnej stránke, ako aj po faktickej (skutkovej) stránke za pomerne jednoduché. Je to dané tým, že o spore účastníkov exekučného konania bolo už právoplatne rozhodnuté vo veci samej exekučným titulom, ktorý je podkladom pre nariadenie exekúcie. Medzi účastníkmi exekučného konania už preto nemôže byť sporné, aké práva prináležia oprávnenému a aké záväzky má voči oprávnenému povinný. Zmyslom exekučného konania je nútená realizácia práv oprávneného, keďže povinný dobrovoľne nespĺnil, resp. čiastočne nespĺnil povinnosti uložené v právoplatnom exekučnom titule (I. ÚS 78/02, I. ÚS 702/2013).

IV.2 Správanie účastníka konania a postup súdneho exekútora

18. Správanie účastníka konania je ďalším kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18.1 Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa, ESLP vo všeobecnej rovine konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyžaduje aktívnu spoluprácu sťažovateľov so súdnymi orgánmi a že sťažovateľovi taktiež nemôže byť vyčítané plné využitie dostupných opravných prostriedkov podľa vnútroštátneho práva (rozsudok vo veci Erkner a Hofauer proti Rakúsku z 23. 4. 1987). Od sťažovateľa sa vyžaduje iba to, aby preukázal riadnu starostlivosť pri vykonávaní procesných krokov, ktoré sa ho týkajú, a aby nepristupoval k využívaniu zdržovacej procesnej taktiky a využil možnosti priznané vnútroštátnym právnym poriadkom na skrátenie konania (rozsudok vo veci Unión Alimentaria Sanders S.A. proti Španielsku zo 7. 7. 1989). Správanie sťažovateľa preto predstavuje objektívnu skutočnosť, ktorá nemôže byť pripísaná štátu a ktorá sa musí zohľadniť pre účely určenia,

či bola prekročená primeraná lehota uvedená v čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok vo veci Poiss proti Rakúsku z 23. 4. 1987).

18.2 Sťažovateľ v predmetnej veci využíval dostupné právne prostriedky v pozícii povinného.

IV.3 Postup súdneho exekútora v napadnutom konaní

19. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup súdneho exekútora v napadnutom konaní.

20. V tejto súvislosti musí ústavný súd v prvom rade poukázať na rozhodnutie disciplinárneho senátu Slovenskej komory súdnych exekútorov (ďalej len „disciplinárny senát“) č. k. DK 8/2020-44 z 9. septembra 2020 (ďalej len „rozhodnutie disciplinárneho senátu“), ktoré podrobne mapuje priebeh exekučného konania a rozoberá ho v relevantných súvislostiach. Z rozhodnutia disciplinárneho senátu okrem iného vyplýva:

„Po podrobnejšej analýze uznesenia Okresného súdu v Kežmarku 1Er 502/200-69 zo dňa 14. februára 2011, uznesenia Krajského súdu v Prešove 2CoE/27/2011 zo dňa 29. apríla 2011, uznesenia Okresného súdu v Kežmarku 1Er 512/200-84 zo dňa 13. mája 2011 a napokon 1Er 512/2000-96 zo dňa 22. februára 2012, vyplýva jednoznačný prístup súdov v posúdení štádia exekučného konania. Exekučný súd, odvolací súd – Krajský súd v Prešove ako aj Ústavný súd zhodnotil stav exekučného konania ako stav, keď je uhradená istina povinnou osobou a nie sú ešte uhradené trovy exekúcie súdneho exekútora...

Ukončenie tejto exekúcie možno dosiahnuť týmito spôsobmi:

1.) Súdny exekútor si vymôže trovy exekúcie niektorým zo spôsobov určených na vymáhanie peňažných pohľadávok. Na tomto mieste treba uviesť, že trovy exekúcie a rozsah ich vymáhania je určený v Upovedomení o začatí exekúcie Ex 352/2000 zo dňa 2.11.2000

2.) *Súdny exekútor postúpi exekučnému súdu návrh na zastavenie exekúcie, ktorý mu bol doručený oprávnenou listom zo dňa 26. septembra 2003 (doručený dňa 7. októbra 2003) – žiadosť o zastavenie exekúcie, a následne si vyčíslil trovy exekúcie podľa § 14 vyhlášky č. 288/1995 Z.z. (použitelný je list – špecifikácia súdneho exekútora zo dňa 17. marca 2011, doručené súdu 5. apríla 2011).*

3.) *Poslednou možnosťou (logicky sa ponúkajúcou vzhľadom na dlhodobo neriešené otázky spojené s trovami exekúcie) je upustenie od vymáhania trov exekúcie (§ 46 ods. 8 EP) a vrátenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa § 46 ods. 1 písm. b) EP.*

Bude účelné a nevyhnutné, ďalej nepredlžovať ukončenie tejto exekúcie, nakoľko stav v akom sa toto exekučné konanie nachádza, je krajne nevyhovujúci. Nikto nemôže mať z tohto stavu prospech, ani súdny exekútor, ktorý doposiaľ nevy mohol žiadne trovy, ani oprávnená, nakoľko pre oprávnenú ide o uzavretú záležitosť, aj vzhľadom k tomu, že v exekučných konaniach neskôr nariadených u súdnej exekútorky JUDr. Márie Hlaváčovej (Ex 26/2010, Ex 352/2010) boli medzičasom sumy zmeškaného výživného spolu s ostatnými nárokmi už vymožené. V súčasnosti už netrvajú dôvody pre akékoľvek pokračovanie vo vymáhaní výživného, nakoľko oprávnené osoby sú už zamestnané.

Povinný má taktiež nárok na uzavretie dlhodobo nevyriešeného stavu spojeného s priebehom tejto exekúcie.“

21. Zhodnotením skutkového stavu veci a vyjadrení účastníkov konania v konaní o ústavnej sťažnosti musí ústavný súd v prvom rade skonštatovať, že je nespornou skutočnosťou, že (i) k úhrade dlžného výživného došlo v exekučnom konaní, teda po jeho začatí, (ii) v súvislosti s exekučným konaním trovy exekučného konania boli predbežne vyčíslené na sumu 4 460 Sk (čo predstavuje v súčasnosti približne sumu 190 € plus daň z pridanej hodnoty, teda sumu vo výške rovnajúcej sa základnej sume životného minima), ktorá bola sťažovateľovi ako povinnému oznámená pri upovedomení o začatí exekučného konania sp. zn. 1 EX 352/2000 z 2. novembra 2000 (ich aktuálnu oprávnenosť vzhľadom na spôsob úhrady vymáhanej pohľadávky ústavný súd nehodnotí), a napokon (iii) Okresný súd Kežmarok uznesením č. k. 1 Er 512/2000-84 z 13. mája 2011 námietky povinného proti exekúcii/exekučnému konaniu zamietol. Je neopomenuteľnou faktickou skutočnosťou, že súdny exekútor je v exekučnom konaní nečinný od roku 2012, čo do času

podania ústavnej sťažnosti 1. októbra 2019 predstavuje dobu 7 rokov. Tento záver je umocnený aj skutkovým zistením disciplinárneho senátu o tom, že oprávnená v exekučnom konaní listom z 26. septembra 2003 doručila súdnemu exekútorovi (7. októbra 2003) žiadosť o zastavenie exekúcie, v ktorej explicitne a v súlade s podmienkami § 57 ods. 1 písm. c) Exekučného poriadku požiadala o zastavenie vedeného exekučného konania. Postup súdneho exekútora, ktorý predmetný list nezaslal vo veci konajúcemu okresnému súdu, zhodnotil disciplinárny senát ako „úplne nepochopiteľný“. S ohľadom na predstreté skutočnosti potom správne disciplinárny senát vo svojom rozhodnutí alternatívne ponúkol tri možnosti postupu súdneho exekútora v napadnutom konaní s akcentom zvolenia si tej z nich, ktorá bude smerovať k čo najskoršiemu skončeniu napadnutého konania.

21.1 Ústavný súd sa s uvedeným záverom disciplinárneho senátu stotožňuje a považuje postup exekútora uvedený v predchádzajúcom bode za opomenutie, ktoré výraznou mierou prispelo k priet'ahom v exekučnom konaní.

21.2 S ohľadom na zistené skutkové okolnosti je neprehliadnuteľnou skutočnosťou, že súdny exekútor je v napadnutom konaní nečinný a pravdepodobne z dôvodu nesústreďenej činnosti aj opomenul zaslať vo veci konajúcemu okresnému súdu list oprávnenej z 26. septembra 2003, ktorý bol návrhom na zastavenie vedeného exekučného konania podľa § 57 ods. 1 písm. c) Exekučného poriadku. Taktiež súdny exekútor ani len nepreukázal v konaní o ústavnej sťažnosti, či vôbec a v akých pravidelných časových intervaloch preveroval majetkové pomery sťažovateľa ako povinného smerujúce k exekučnej úhrade trov exekučného konania, čo platí o to viac, ak k speňaženiu spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti nepristúpil z dôvodu neprimeranosti nákladov tohto spôsobu exekúcie k vymáhanej sume.

21.3 Ústavný súd tak uzatvára, že súdny exekútor postupoval v napadnutom konaní nesústreďene od roku 2012, pričom bude jeho povinnosťou v ďalšom postupe si alternatívne zvoliť ten spôsob ďalšieho postupu, ktorý bude viesť k čo najskoršiemu skončeniu vedeného exekučného konania tak, ako mu to naznačil aj disciplinárny senát vo svojom rozhodnutí. V dôsledku uvedeného exekútor porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V. Záver

V.1 K bodu 1 výroku nálezu

23. V zmysle § 133 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené, ktoré ustanovenia ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody. Ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa.

23.1 Ústavný súd na základe vykonaného posúdenia (bod IV odôvodnenia) dospel k záveru, že postupom súdneho exekútora v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V.2 K bodu 2 výroku nálezu

24. V zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

24.1 Podľa § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie môže a) prikázať, aby ten kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

24.2 Vzhľadom na skutočnosť, že súdny exekútor v napadnutom konaní porušil svojím postupom základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení

s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde súdneho exekútora v napadnutom konaní konať bez zbytočných priet'ahov.

V.3 K bodu 3 výroku nálezu

25. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

25.1 Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012).

25.2 V prípadoch namietaného porušenia práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní o výkone rozhodnutia je taktiež v zmysle judikatúry ESĽP potrebné zohľadniť výšku a povahu priznaného nároku (Vasilchenko proti Rusku z 23. 9. 2010, s'ťažnosť č. 34784/02, bod 47 a nasl.).

25.3 S'ťažovateľ požiadal o priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 4 000 € z dôvodu priet'ahov súdneho exekútora v napadnutom konaní. Vzhľadom na vykonané posúdenie a s ohľadom na povahu a výšku priznaného nároku priznal ústavný súd s'ťažovateľovi sumu 500 €, ktorú považoval vzhľadom na okolnosti prípadu za primeranú. Dodáva, že finančné zadost'učinenie pre s'ťažovateľa nie je proti exekútorovi duplicitou jeho disciplinárneho postihu, ako sa exekútor mylne domnieva. Napriek tomu ústavný súd zohľadnil túto okolnosť pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia, ktoré okrem reštitučnej funkcie voči úspešnému s'ťažovateľovi z povahy veci pôsobí aj sankčne voči porušovateľovi základného práva.

V.4 K bodu 4 výroku nálezu

26. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

26.1 Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2019, a to za prevzatie a prípravu zastupovania a písomné podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 2 v spojení s § 3 ods. 1 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 šestina z výpočtového základu zo sumy 980 €, čo činí za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 166,33 € a režijný paušál je v sume 9,80 €, a tak je celková súhrnná suma 352,26 €.

V.5 K bodu 5 výroku nálezu

27. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti požadoval zaplatenie finančného zadost'učinenia zo strany exekútora vo výške 4 000 €. Vzhľadom na to, že ústavný súd priznal sťažovateľovi sumu finančného zadost'učinenia vo výške 500 €, návrhu vo zvyšnej časti nevyhovel.

28. S poukazom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, sa pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumie jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu